

architettura

274

1200P

D. M. I.
BIBLIOTECA
In
Cora

Expoziția « Arh. Nicolae Ghica-Budești »

Marți, 15 Ianuarie a.c., a avut loc la Casa arhitectului vernisajul expoziției « Arh. Nicolae Ghica-Budești (1869—1943) — Realizări și proiecte ». Varietatea și bogatul material înfățișat arhitecților, iubitorilor de artă și publicului provine din arhiva lui Nicolae Ghica-Budești, păstrată cu grijă filială de prof. arh. Ion Ghica-Budești, fiul cunoscutului arhitect, care s-a străduit, cu concursul Uniunii arhitecților, să prezinte o imagine cât mai fidelă a activității multilaterale desfășurate de Nicolae Ghica-Budești ca cercetător al monumentelor istorice, ca realizator al unora dintre cele mai importante monumente de arhitectură din țară: Muzeul de istorie al Partidului Comunist și al mișcării revoluționare și muncitorești din România și, Universitatea din București, Liceul din Râmnicu Vilcea, Muzeul de arheologie din Tîrgoviște, Mausoleul lui Vasile Alecsandri de la Mîrcești etc., în sfîrșit, ca profesor-șef de atelier la Școala Superioară de Arhitectură din București.

A rostit un cuvînt omagial academician Octav Dolcescu președinte de

onoare al Uniunii arhitecților din R. S. România:

« Uniunea arhitecților, prin intermediul expoziției parțiale a lucrărilor profesorului N. GHICA-BUDEȘTI comemorează cu patru ani întîrziere cei 100 de la nașterea lui; comemorează o personalitate a culturii românești care este mult mai importantă decît ceea ce înfățișăm noi din opera lui construită și gîndită; aceasta din urmă, adînc imprimată în etosul foștilor lui studenți.

În tulburătoarea transformare pe care au suportat-o grupurile poporului nostru după perioada de la 1848, cu ideile sociale generoase, dar precare în mijloace materiale și în sprijin real, în mijlocul ideilor sfîrșitului de secol al XIX-lea s-a cristalizat drumul lui de constructor și arhitect.

Și-a perfectat ucenicia cunoașterii în țară, în școlile și în Franța europeană a secolului al XIX-lea, în care o anumită demnitate și suveranitate a omului au fost baza de referință și sprijin în conturarea statorniciei operei lui; statornicia acelor obiecte constituite care poartă în ele toate semnele dialogului între oameni, semne prin care ei se recunosc și se desăvîrșesc în continuare; semne construite, care în necesitatea lor sînt identice tuturor oamenilor de pe acest pămînt, dar în alegerea și în

dispunerea lor sînt specifice în armonia lor, în ritmul și în modelarea lor.

Format în școlile românești și franțuzești ale timpului, cu idealismul lor specific sfîrșitului de secol al XIX-lea, cu canoanele și rețetele unui monumentalism convențional, care se vrea universal, el ar fi putut să ne ofere în lucrările lui, cum ne-au oferit alții din generația sa, rețete sublime și aproape sacre. Ar fi putut să ne construiască edificii după rețete școlărești, așa cum au făcut alți arhitecți ai timpului în orașele noastre. Tradiția culturală, păstrată dintotdeauna în interiorul familiilor românești, a fost mai puternică în poziția lui intelectuală. Fără complexe de inferioritate, el a confirmat continuitate caracterului nostru ca oameni, exprimînd în forme tradiționale, forme constructive, rezultatul unor mijloace tehnice în perfect acord cu pămîntul pe care îl ocupă. Poate sîntem înclinați să credem că această aniversare este pur sentimentală și prin aceasta reprezintă o festivitate al cărei simbol de adevăr în mijlocul tehnicilor timpului nostru — apare depășită; tehnicile timpului nostru, care sînt schimbate față de tehnica lui și care și ele, la rîndul lor, se vor schimba. Dar atunci poate ne întrebăm — ce a fost, în cultura oamenilor,

arhitectura ca exprimare, ca limbaj, ca certitudine în valoarea unor vieți active?

În interiorul și în dispoziția lor, toate aceste forme construite ale arhitecților au un ritm propriu ca acela al unui cântec, care determină caracterul și imaginea comună a grupului omenesc în mijlocul căruia s-a format. Prima certitudine a valorii unei creații este confirmată de grup și universalitatea sau supremul orgoliu al unui creator își are simburile în cultura proprie.

Cine ar putea să spună că Renașterea secolului al XV-lea nu este în primul rînd o creație a italienilor și prin forța creatorilor respectivi a căpătat valori universale?

Cine poate să spună că notorietatea mondială a sculptorului Brâncuși nu are rădăcini de grup și că creația lui nu este românească? Și nici nu putem să spunem că a te defini pe tine însuși în interiorul grupului tău ar putea să fie clasificat drept naționalism gregor. Ar însemna să avem părerea că actul cultural este un dar divin. Este îndeobște cunoscut că nu avem metode didactic-științifice de-a face genii sau creatori; cel mult putem produce imitatori, care printr-un proces lung și laborios se degajează eventual de imitație și își desăvîrșesc armonia proprie.

El, cel pe care îl aniversăm, a fost solicitat în vremea maturității, nu numai de monumentalismul academic; și atunci, lumea dorea să se întinerească în artă și în arta de a construi. Curente de gândire abstractă care se vreau și ele universaliste: Jugendstilul și noua eficiență a constructivismului.

Toate aceste curente au avut reprezentări sporadice și în cultura noastră; au avut și militanți. Nimic din toate aceste cîntece de sirene nu i-au alterat perseverența de a se găsi pe el însuși în cultura ancestrală a oamenilor lui, acei oameni care au trecut în decursul timpului prin stări și mai grele și nu s-au pierdut în vreo oarecare migrație a timpurilor. Mărturisirile intime făcute de el în arta lui fac parte din puținele mărturisiri ale confrăților lui de generație, care au atestat un stil de viață proprie, într-o continuitate cîteodată tăcută și, după posibilitatea timpurilor, remărturisită.

Nu a realizat un mare număr de obiecte de arhitectură, realizate profesional și comercial, așa cum ar fi fost tentat un arhitect al timpului. Lucrările lui sînt unitare, bine făcute, bine exprimate, cu grija unei permanențe în fața timpului care trece.

Partea cea mai însemnată și mai îndelungată a activității lui a dedicat-o clasificării tuturor monumentelor de arhitectură

din Țările Românești, analizei lor, cu precădere pentru monumentele din Muntenia. Studiile lui au apărut un lung șir de ani în revistele speciale ale timpului. Ca încheiere a acestor studii, a întocmit o sinteză, care și astăzi nu este publicată; o însemnată piatră de temelie în cultura arhitecturală din România.

Multe nevoi inexorabile și multe schimbări esențiale au loc în existența noastră actuală și în activitatea vitală; acte primordiale care reprezintă în primul rînd utilitățile imediate, cu aspectul lor temporal și urgent. Discursul vizual al arhitecturii, dacă nu este dispărut, este în orice caz umbrit de graba desăvîrșirii, rămas în stadiul utilității.

Fluxul informativ — în toate domeniile — a cuprins simultan toată lumea noastră cunoscută și răspîndește idei, procedee și gesturi egale și nediferențiate; creează chiar nevoi, care nu sînt, în acordul nostru profund, cu cadrul nostru natural; valabilitatea eficientă a unor cunoașteri științifice împrumutată și tehnologiilor deductive aparțin universalității. Această eficiență universală a tehnicii nu se poate justifica — ea singură — drept arhitectură, care în primul rînd este un stil de viață în cadrul unei culturi proprii. Credem că GHICA-BUDEȘTI și cei din generația lui, care ne-au transmis — nu dintr-o comoditate — ceea ce este propriu al nostru, nu trebuie părăsit cu desăvîrșire, într-o lungă stare de imitație tehnologică. Nu este problema formelor construite ca atare, ci repetăm, este vorba de acele semne din dispoziția ritmului și volumelor și de modelarea lor, de armonia totului, care ne reprezintă ca oameni spirituali.

În jurul golului pieței Victoriei din orașul București sînt reprezentate laolaltă obiecte de arhitectură care mărturisesc foarte diferit poziții și discursuri vizuale de la începutul secolului pînă în decada a patra. Toate sînt arhitecturi bine întocmite și toate sînt cuprinse în patrimoniul cultural european; sînt individualități aparte și le evaluăm ca atare, pînă cînd vom realiza o piață, o certitudine publică, exprimată într-un ansamblu urban.

Aceste discursuri arhitecturale diferite ni se înfășîșează ca armonii, unele reci și impersonale, altele retorice sau formale, într-un formalism de substanță stilistică paseistă; muzeul lui GHICA-BUDEȘTI, care nu-i nici retoric, nici stilistic, își extrage personalitatea din imaginile noastre și îl recunoaștem ca atare; ne asociem acestei imagini publice, ca unui text bun scris în limba română.

Pentru o viață de om și de arhitect, care nu este o viață ușoară și își cere tot timpul să arzi pentru utilitatea construită a oamenilor, salutăm memoria lui GHICA-BUDEȘTI cu plecaciunea cuvenită unui spirit cu multă substanță ».

★

Expoziția, caracterizată prin bogăția conținutului și sobrietatea prezentării s-a bucurat de succes.

În numerele sale viitoare, revista « Arhitectura » va publica un studiu privind viața și opera lui Nicolae Ghica-Budești.

